

- משרד
- בית הוראה
- ארגון בני ישיבות
- הודעות כלליות
- האזנה לשיעורים
- שידור חי
- מחיר שיחה רגילה

פעולת צדיק

ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל - גאון רבני תימן ותפארתם

בראשות מרון הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

מבצע לחיזוק המסורת

הנהלת מוסדות "פעולת צדיק" יוצאת במבצע לחיזוק המסורת ומנהגי אבותינו הקדושים נע"ג לשם כך ימכר הספר "אורח לצדיק" במחיר מוזל של 25 ₪ וכן ינתן חינם לבתי מדרשות וכוללים. ניתן להתקשר ל: 03-6780070.

שהשמה במעונו

בסימן טוב ובמזל טוב
בשעה מעולה ועונה מהוללה
נשגר בזאת מעומקא דליבא
ברכת מזל טוב
למרן הגאון
הרב **יצחק רצאבי** שליט"א
לרגל נישואי נכדו
ה"ה **יהודה** נר"ו
בנו של הגאון
הרב **משה רצאבי** שליט"א
רב ק"ק פעולת צדיק - אלעד,
מו"צ בבית ההוראה ומח"ס
בניין משה, עטיפת ציצית,
נווה צדיק ועוד
עם בת
הרב **משה שרעבי** שליט"א
מק"ק אופקים ת"ו

יהי רצון שיזכו לבנות בית
נאמן בישראל מתוך שלווה
והרחבת הדעת,
ששון ושמחה ימצא בו תודה
וקול זמרה
ענבי הגפן בענפי הגפן
דבר נאה ומתקבל

כעתירת
הנהלת מוסדות "פעולת צדיק"

טוב שם משמן טוב, ויום המוות מיום הולדו

לק"י. אי אפשר לומר שהמוות אינו מפחיד, והלא דוד המלך אומר לבי יחיל בקרבי ואימות מות נפלי עלי. יראה ורעד יבא בי ותכסני פלצות. אבל צריכים להבין ממה הפחד? אכן, מפחיד לראות את אפסיות האדם. מפחיד לראות אותו במיתתו. הקב"ה לוקח את נשמת האדם ואומר, קחו את שלכם. גוף האדם הוא הבל וריק. מפחיד:

הפחד מהמוות הוא שהולך האדם לעולם האמת, והוא לא תיקן את עצמו. זה מפחיד. הוא צריך ליתן עתה דין וחשבון. אך כשמתבוננים נכון, המטרה בכל חיינו היא בשביל העוה"ב, א"כ אדרבה, המוות צריך להיות זמן שמחה. זהו בעצם ייעוד האדם. הפחד הוא שלא יגיע בעודו מלוכלך ח"ו, ולא נקי מעבירות. הרי שבמיתה יש בעצם את שני הדברים:

כנראה שזו כוונת הרמב"ם שכתב בהל' דעות שצריך האדם להיות שמח כל ימיו בנחת בסבר פנים יפות. ודאי שצריך האדם להיות בשמחה. והרי אם יראה האדם את עצמו כנוטה למות, כמ"ש הרמב"ם בעצמו בפרק ז' מהלכות תשובה הל"ב, אין זה מפחיד, אלא אדרבה הוא צריך לנצל זאת לחזור בתשובה. וכשייתקן את עצמו, ה"ז מצויין. מובן כי התכלית והמטרה של המיתה היא משמחת:

מפורסמים דברי רבינו יונה במס' אבות, וזה לשונו, "חשוב יום המות, על יום הוולדו, למי שנפטר בשם טוב. ואם בני אדם שמחים על הלידה, ועצבים ביום המיתה. כי אין בהם תבונה. משל למדינה, שהספינה פורשת מן הים ליבשה, וספינה הנכנסת מן היבשה לים, לזו שנכנסת, מנגיין ועושין שמחות. לזו שפורשת, אין עושין כל עיקר. והלא אנשי אותה העיר שוטים הם, כי באותה שעה שנכנסת לסכנת הים, היה להם להתפחד עליה, ולא לשמוח. וכשיצאת וניצלה מן הסכנה הגדולה היה ראוי לנגן ולשמוח. כך כשנולד אדם, ראוי לפחד עליו, אם ילך בדרך טובה, ואם לאו. וכשנפטר בשם טוב מן העולם, ישמחו עליו רעיו ואוהביו, והם עושין בהפך":

בספר הפדות והישועה למה"ר שלום מצורה, סב מהר"י הלוי זצ"ל כתוב כך, וגם אני שמעתי, שבים שנולד מהרי"ץ נ"ע דיין דק"ק צנעא, בן כמ"ז יוסף צאלח נע"ג, יצאה זקנתו לחצר הבית, והיתה מתפללת ואומרת, רבונו של עולם, אם הולד הנולד לבני, יחיה חיים נצחיים לעבודתך וליראתך בטוב טעם ודעת, החייהו והעמידהו. ואם להיפך חס ושלום, אז בבקשה ממך שתמיתהו עכשיו, ושם תהא קבורתו:

מבהיל הרעיון. האם מיישהו שמע על עוד סבתא או אמא שיתפללו כך? רק אם הבן צדיק, שיחיה. ואם לא ח"ו, שימות עכשיו, בעודו תינוק. והשם שמע תפילתה, ונעשה רב וגדול ביותר. אשרי חלקה ואשרי יולדתו, ואשריו ואשרי חלקו ונב"מ. כן כל אדם צריך תמיד להתעורר בתפלה על בניו, שיהיו ישרים ותמימים בעבודת השם יתברך:

כנראה שאותה סבתא הרגישה משהו, ואיננו יכולים לדעת בדיוק מה. ראו איזה סימנים המעידים על גדלותו העתידה. ישנן נשמות גדולות שיורדות לעולם, ולפי כל מיני סימנים אפשר לדעת כי הנשמה היא חזקה מאד. אך הבחירה היא ביד האדם לבדו, הוא יכול להיות אחת מהשתיים, או חכם וצדיק גדול, או בדיוק הפוך ח"ו. כנראה שהיו לה איזה סימנים שאותו הנכד שלה עומד להיות כזה, ואי אפשר לדעת מה יהיה בסופו:

צריכים לדעת שבאותו הדור שלפני מהרי"ץ, זהו הדור שגלה למוזע, היה מעט קלוקל. מובן כי היה לה פחד מזה, כי בדרך כבודות שאנו היכרנו כבר לא היה חשש כזה. היא חששה מכך בגלל הדור הקשה, ולכן היא התפללה, וב"ה זכתה בעבור תפילתה לנכד שהאיר את ישראל בתורתו וקדושתו. מבחינתה היא העדיפה שאם הוא יגדל בצורה שאינה טובה, עדיף שימות כאן ועכשיו. וב"ה שמהרי"ץ יצא על הצד הטוב:

מעובד מתוך שערי יצחק מוצש"ק וילך התשע"ט - דרשת שבת שובה

זמן הנץ החמה לדידן

שאלה: כתב כת"ר בשו"ת עולת יצחק חלק ג' סימן ל"ז, לפי מנהגינו הנץ דידיהו הוא בדיעבד, שהרי הנץ דידין מוקדם לו כחצי שעה, כמ"ש בעיני יצחק על ש"ע המקוצר סימן ט"ז אות ב' ע"כ. עוד שם סימן מ"ג אות ד', הנץ החמה בתימן חישובו כחצי שעה לפני הנץ החמה בלוחות של זמנינו ע"כ. עוד שם, סימן פ"ב אות ג' ד"ה ומיהו, שהנץ החמה

לפי לוחות זמנינו, אינו לכתחילה למנהגינו ע"כ:

ולעומת זאת כתב כת"ר בש"ע המקוצר סימן ט"ז הערה ב' שדעת הפרי חדש שכאשר האיר המזרח אפשר להתפלל לכתחילה ולותיקין מהנץ, ויתכן שכך הוא מנהגינו שמתפללים לכתחילה קודם הנץ בלוחות זמנינו:

משמע מהמקור האחרון, שהנץ שבלוחות הוא הנץ, והוא הותיקין, רק (שאפשר) ששיטתנו היא שמותר גם כחצי שעה לפני כן. וכך שמעתי בפירוש ממו"ר הרה"ג נתנאל אלשיך שליט"א. ואלו משלושת המקורות הראשונים משמע שהותיקין הוא כחצי שעה לפני הנץ שבלוחות, וממילא הנץ שבלוחות, הוא בדיעבד. נשמח לשמוע האם כת"ר חזר בו מש"ע המקוצר, או שלא הבנו היטב:

תשובה: לא שחזרתי בי ממש, אלא שכך דעתי הענייה נוטה יותר כעת כצד הזה דלדידן הזמן לותיקין הוא כחצי שעה לפנייהם:

שינוי ממנהג הציבור בנפילת פנים

שאלה: בסידור מנחה וערבית הוצאת פעולת צדיק ובשו"ת עולת יצחק חלק ג' סימן מ"א ועוד, פסק כת"ר שאין לשנות ממנהג הציבור, כגון בנפילת פנים אצל אחינו הספרדים, בהסתמך על מסכת דרך ארץ רבא וזוטא. אך חוזה חזיתי להרב חיד"א בשו"ת טוב עין סימן י"א ד"ה אכן, שכתב בתירוץ השני, דמסכת דרך ארץ מיירי רק כשאין טעם לכך, ומשמע שזהו התירוץ העיקרי. ובעיקבותיו פסקו כך בשו"ת בצל החכמה חלק ה' סימן א', ובחזו"ע יו"ט הלכות חג השבועות סעיף י' ד"ה ומי, ובפסקי תשובות סימן קמ"ו סעיף ו' ד"ה ואך. וכן פסק בעניין דומה שמותר, בשו"ת אז נדברו חלק ט' סימן מ"ג אות ה':

ומצאתי שצינו לעוד כמה ספרים שדיברו בעניין זה אך אינם עמדי, כנסת הגדולה אבן העזר סימן ס"ב הגהות הטור אות ב', קרבן מנחה למהר"י חאגיז סימן ש"צ, שו"ת קול אליהו סימן ה', אמרי בינה אורח חיים סימן י"ג סק"ד, ושו"ת דבר יהושע חלק ב' סימן ט"ו:

שוב ראיתי לכת"ר עצמו בשו"ת עולת יצחק חלק ב' סימן ער"ה שהביא סברת החיד"א. אך לא זכינו להבין מדוע לא לשנות ממנהג המרובים כשהדבר נגרש להם (כדמסיק כת"ר התם) אם אין בזה חסרון דרך ארץ. ועוד, מדוע יש לחוש למחלוקת שמנהג זה תלוי בה, הלא אנו קיימא לן בודאות מה המנהג ואצלנו אין בזה ספק. אשמח לשמוע דעת כת"ר בחילוק זה:

תשובה: אפשר לומר דדוקא כגון התם שיש למשנה ממנהג הציבור טעם מדיליה לגופו של עניין, כמו שביאר החיד"א שם שרב לא נפל על פניו (מגילה דף כ"ב) מפני שהיה נראה בעיניו שאינו עושה הנפילה כתקנה, דבעי שתהיה בפישוט ידיים ורגליים, ורב היה דרכו להחמיר מאד על עצמו יעו"ש, מה שאין כן כאן שאין לו טעם עצמי רק מפאת מנהגו. ועיין שו"ת מהר"ם בריסק חלק א' סימן נ"א אות ג':

ומה שכתבת דמשמע שזהו התירוץ העיקרי, לא רק משמע, אלא הדבר מפורש שם ע"י החיד"א שכתב בשלהי תשובתו בזה"ל, זה אצלי טעם כעיקר יעו"ש:

מבטא שליה ציבור תימני אצל קהילות אחרות

שאלה: בקובץ דברי חפץ גליון א' דף י"ח הביא כת"ר את תשובת אביו הרה"ג נסים רצאבי זצ"ל אודות הנעשה שליח ציבור לאשכנזים וז"ל, בנוגע למבטא וכו' אל תמירנה ח"ו פן תחטא וכו'. אל לך לפגום לשון הזהב וכו'. וכל המשנה אפילו בהברה קטנה, ידו על התחתונה ע"כ, וכת"ר לא העיר על זה כלום:

וכן הביא כת"ר בשו"ת עולת יצחק חלק ג' סימן מ"א אות ג' ד"ה מהרח"כ, בשם מה"ר חיים כסאר זצ"ל שיאמר כמבטאנו, אלא א"כ אינם מבינים. והוסיף שם הרב איתמר חיים כהן שליט"א שבזמננו כולם מבינים. וכמדומה שכך היא המציאות, שכל מי שרוצה מבין. וכך מורה גם מו"ר הרה"ג נתנאל אלשיך שליט"א, שיתפלל במבטא שלנו בנוסח שלהם, ומסתבר שזה על דעת אביו הרה"ג יחיא אלשיך זצ"ל:

ועם זאת, הורה כת"ר בשו"ת עולת יצחק שם סימן מ' ד"ה וזאת, שצריך להתפלל במבטאם. אך אינו ממליץ לעלות ש"ץ, כדי שלא יתרגל לשיבוש. וגם הורה שם סימן מ"א שיכול לומר הברכות כמבטאם:

ולכאורה לאחר שראינו את דעת שלושת גדולי הדור שעבר, ושכת"ר עבר על דברים אלו בשתיקה, לא ברור לנו איך היא ההלכה למעשה. אלא א"כ כת"ר מיירי כשאין מבינים ותיגרם מחלוקת, ואין הכי נמי לכתחילה צריך בודאי להתפלל במבטאנו. נשמח לשמוע דעת כת"ר:

תשובה: לא כתבתי בסימן מ' בלשון שצריך, אלא שמותר [כי ד"ה וזאת, נמשך עם שלפניו ד"ה הדין. ושם כתוב **שמותר** כיון דקיימא לן שאין לשנות ממנהג המקום וכו'. פתחתי במותר, וסיימתי שאין, לפי שהדבר אינו שינוי גמור] וכמו שהעתקת גם אתה לנכון מסימן מ"א [סוף ד"ה עלייה] הלשון **יכול**. ודבר זה הוא לפי שיקול הדעת, ולפי האדם ולפי המקום ולפי הזמן. כי אעיקרא עדיף שלא לעלות כלל, אבל יש שאין מסוגלים לכך מפאת אפיים החברות, והקושי לשחות כדג חי נגד הזרם וכו' ומפריע להם בעלייתם הרוחנית, ואם יאמרו כמבטאנו מסתבכים קצת ולא נעים להם, ובפרט שכוונת התפילה שהיא העיקר נפגמת בכך, כל שכן אם תיגרם ע"י זה מחלוקת ח"ו כאשר סיימת:

ספיקא דרבנן לקולא, ומדוע חוששים לחומרא

שאלה: הוקשה עלי מדוע יש ענין לחוש לדעות שאינן עיקר ההלכה. לדוגמא, אם יש מחלוקת הפוסקים בדבר שעיקר איסורו מדרבנן, הרי קיימא לן ספק דרבנן לקולא, וא"כ מדוע יש ענין להחמיר. (כמו גבי ביטול איסור בששים, שהמחמיר נכנס לבעיה שאינו מאמין לחז"ל שיש ביטול):

וברור לי שהכוונה היא שמעיקר הדין יש להקל, והמחמיר תבוא עליו ברכה, כי מדוע להיכנס לספק אם אפשר להחמיר. אך שאלתי ובקשתי היא מה המקורות הקדומים לכך:

תשובה: עיין כף החיים הלכות גטילת ידיים סימן קנ"ח ס"ק כ"ה, ומסילת ישרים פרק י"ד, ובמ"ש בשערי יצחק מוצש"ק בא התשע"ד בשכ"ה, ובנפלאות מתורתך פרשת תולדות על פסוק עקב אשר שמע אברהם בקולי ד"ה והלא, ופרשת שמיני על פסוק ולהבדיל בין הקדש מד"ה ולחיוזוק, ועוד:

סתם ויש אומרים בשלחן ערוך

שאלה: ידועה המחלוקת מה כוונת מרן כשכותב סתם ויש אומרים, וכת"ר ורוב הפוסקים כתבו שמרן פוסק מן הדין כסתם, ובא להודיע שראוי לחוש לסברת יש אומרים (וזה במדרגה גבוהה יותר מהמחמיר תבוא עליו ברכה). וכן כתבו בין השאר הש"ך בפסק הנהגת איסור והיתר סימן רמ"ב סק"ה, והשלחן גבוה אור"ח סימן ל"ב ס"ק ל"ד, והגר"ב צ"א אבא שאול במבוא לאור לציון ח"ב ענף א' סעיף י"ג). ובכף החיים סימן י"ג סק"ז כתב שאין להקל כסתם אלא בהפסד מרובה. והגר"ע יוסף ביביע אומר ובשאר ספריו כתב שכוונת מרן לפסוק כסתם לגמרי, ואין עניין להחמיר כסברת יש אומרים, כי לא הביאם אלא כדי לחלוק כבוד:

ולאחרונה ראיתי ראייה חזקה ביותר לשיטת כת"ר, מדברי מה"ר שבתי וינטורה בספרו נהר שלום סימן ל"ב סעיף נ"א ס"ק י"ח שכתב וז"ל, ומכל מקום נראה דדעת הרב בית יוסף שלא לחוש למה שאמרו אם נפסק פסולים, אלא דחלק כבוד לסברתו לחוש לה לכתחילה עכ"ל. ומכאן תשובה לכאורה שכל הפוסקים שהביא היב"א שכתבו שהטעם שהביא מרן סברת יש אומרים הוא כדי לחלוק להם כבוד, אף לא כתבו בפירוש שאין שום עניין להחמיר, כנראה מודים שהכוונה לחלוק להם כבוד ולחוש לסברתם לכתחילה:

תשובה: ברוך תהיה. וכבר העלה ראייה זו בספר יראת ההוראה דף ל"ד ע"א ד"ה וראשית, והאר"ך בכללות העניין להוכיח כך:

- תשובות מרן הגאון שליט"א מתוך שו"ת עולת יצחק ח"ד כת"י -

מעמד הקבלת פני רבו - סוכות התשע"ט

לפני דרשת מרן שליט"א ולכבוד חג הסוכות פצה הקהל בריקוד של-מצוה לקול מצהלות המשורר אשר שר שירי קודש כמסורת אבותינו, כאשר בריקוד הפנימי רקדו הרבנים הגאונים שליט"א:

מעמד רוחני מרומם ונשגב התקיים בכינוס הקבלת פני רבו בחוה"מ סוכות התשע"ט במרכז רוחני "יד לשבים" בעיר רחובות:

האירוע החל בשיעור הלכתי, מקיף ומעניין שנמסר ע"י הרה"ג אורן צדוק שליט"א - מו"צ בבית ההוראה דפעולת צדיק ומח"ס שו"ת אורן שלחכמים ב"ה ומנחת מרחשת, בענייני הלכות חוה"מ:

רגעי השיא של מעמד מרומם, נעלה וקדוש זה, היו בשעת המשא המרכזי של מרן שליט"א אשר ריתק את הציבור בחידושי תורה מאלפים מתוקים מדבש ונופת צופים. וכן עמד על חיוקה של ק"ק תימן בארץ ישראל וחובת שמירת המסורת ההלכתית ללא כחל ושרק:

בסיום השיעור התפללו תפילת מנחה, כשלאחריה נשא מידברותיו הרה"ג מאיר אהרון שליט"א - רב ביהכנ"ס דברי חכמה ומוסר מענייני החג:

בסיום הדרשה ענה מרן שליט"א לשאלות הציבור שיצא ממעמד זה בהרגשה של התרוממות רוחנית וקדושה, ורבים אמרו שלא שכיה שהמקום מלא וגדוש משתתפים כמו שהיה במעמד זה:

לאחר תפילת ערבית, נשא מידברותיו הרה"ג אברהם שמן שליט"א - אב"ד רחובות ורב קהילת מסורת אבות מענייני דיומא. הרה"ג יוסף מלכיאל שליט"א - רב מזרח העיר רחובות כיבד את המעמד בנוכחותו:

תודתינו נתונה להנהלת מרכז רוחני "יד לשבים" וכן לה"ה: הרב דקל ענקי הי"ו, הרב אוהד נהרי הי"ו, הרב כפיר אריה הי"ו והרב יוסף אלעזר הי"ו:

נס חג הסוכות

העלה חרס בידיו. לפתע, אחד הילדים פנה ואמר לאביו תקבל עליך להרים תרומה לארגון "פעולת צדיק" וה' יעזור:

האב הסכים ואמר שאם אכן הרכב נייע, הוא נודר תרומה לארגון "פעולת צדיק". והנה אך סיים את דבריו, ניסה להניע את הרכב ו...הצליח כבר בפעם הראשונה כאילו לא היתה תקלה מעולם:

המעשה הבא התרחש בחוה"מ חג הסוכות. משפחה במרכז הארץ תיכננה להגיע למעמד הקבלת פני רבו של פעולת צדיק שהתקיים בעיר רחובות:

המשפחה נכנסה לרכב, והאב ניסה להניע אותו, אולם הרכב לא מניע. הוא ניסה כמה וכמה פעמים, אולם ללא הצלחה. משלא הצליח ניסה להניע אותו עם כבלים תוך קבלת עזרה מנהגים אחרים:

כולם השתוממו והתרגשו מהנס הגלוי שנגלה לעיניהם והודו ושבחו לה' על חסדיו ונפלאותיו:

במשך עשרים דקות, ניסה מיודענו את כל האפשרויות, אולם

ייחודה של יהדות תימן - בשמירת המסורת האמיתית

חקוק על מצחו, וכך הכירוהו כי הוא יוסף. לפייכך נאמר כי נבהלו מפניו, מפניו די"קא, שראו השם הקדוש חקוק על פניו:

יהדות תימן היתה כל כולה קדושה וטהורה, תורה וצניעות, וכל המעלות והסימנים המיוחדים של-יהודי היו בהם, כולם אומרים כבוד, כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברוך י". רבי יעקב ספיר שביקר בתימן לפני למעלה ממאה שנה (מוצאו מארץ פולין, ואחר כך היה בצפת ובירושלם, כמו שכתב בהקדמתו לספרו אבן ספיר. ורוח ה' נוססה בו לצאת כשד"ר ולעשות מסעות בכמה ארצות, ובין היתר ביקר גם בתימן) מעולם לא ראה יהודים תימנים בארצות חיהם, במלבושיהם ובצורתם. כאשר הגיע לתימן, נכנס לשוק ורצה להכיר מעצמו את היהודים. הוא ידע שיש יהודים בתימן, אך כיצד נראה יהודי תימני עדין לא ראה ולא שמע. כשהוא נכנס, הסתכל וידע, אלו הם היהודים. הוא ראה בפנים שלהם פאתי סימנים והציציות, כל רואיהם יכירום כי הם מבני אברהם יצחק ויעקב. ואז נשקו איש את רעהו בדמעות חדות (אבן ספיר, חדרי תימן פרק כ"א):

(א) כשבאים לדבר על יהדות תימן, צריכים אנו להקדים תחילה את מעלתם של אבותינו, שעליהם נאמר ששם עלו שבטים שבטי יה, עדות לישראל (תהלים קכ"ב, ד'). כאשר יהודה התווכח עם יוסף, עד שיוסף התוודע אל אחיו, נאמר ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו (בראשית מ"ה, ג'). מצאנו בספרי חכמי תימן בכת"י פירוש נפלא בעניין זה, כיצד הכירו השבטים בהבחנה ברורה ביוסף שהוא יוסף. כי הנה כשירדו השבטים למצרים, נאמר ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו (שם מ"ב, ח'). על מצחם של-שבטים היה חקוק שם הוי"ה ב"ה, לפייכך אמר עליהם הכתוב ששם עלו שבטים שבטי יה, מה שלא מצאנו במקום אחר תואר כזה. וכשירדו השבטים למצרים, אמר להם יעקב אביהם, למה תתראו (שם א'). כלומר, כשתרדו למצרים, אל תתנהגו בגדולה בעטרות וכתרים, אלא תתנהגו בדרך פשוטה, רדו שמה (שם ב'), לשון ירידה, כלומר תתנהגו בשפלות. לפייכך הם ירדו למצרים כאנשים פשוטים, ומצחם היה מגולה. וכשראה אותם יוסף, מיד ויכר יוסף את אחיו, הוא ראה את השם הקדוש שחקוק על מצחם. הוא ראה, אבל אחרים לא ראו, כי מדובר כאן בראייה של-אנשים בעלי השגה. אמנם אחיו לא הכירוהו, מפני שהכתר אשר על ראשו הסתיר את השם החקוק על מצחו. אבל כאשר התוודע יוסף אל אחיו, הוא הסיר את הכתר מעל מצחו, ואז אחיו ראו את השם

והאחרונים בחדשים האחרונים. כולם באו ממאות רבות של ערים וכפרים בתימן. היום נאמד מספר התימנים ברבע מיליון נפש בערך, כן ירבו, יוסף ה' עליהם כהם אלף פעמים:

(ב) רבותי, אנחנו צריכים ללכת בדרכי אבותינו. מעשי אבות סימן לבנים. נאמר בתורה וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו (בראשית כ"ו, י"ח). וכתב רבינו בחיי בשם הגאון, טעם למה סיפרה לנו התורה שיצחק קרא לבארות בשמות שקרא להן אביו, ללמד שיצחק הלך בכל דרכי אביו, אפילו לא שינה את השמות שקרא אביו לבארות, כי אין לעשות שינויים לשם שינויים, בלי שום טעם וריח, כשאין סיבה לשנות, צריך להחזיק במנהג אבות בכל השטחים ובכל התחומים. עדה ועדה בישראל ומנהגיה:

עם ישראל מחולק לשנים עשר שבטים, ואנחנו גולת תימן, לפי קבלת אבותינו, מתייחסים לשבט יהודה, ועכ"פ רובינו ככולנו, או חלק גדול לפי כל הדעות. כדי להבין את המעלות שיש לכל עדה ועדה, נביא את דברי הרשב"ץ בהקדמתו למסכת אבות, שהסביר את ההבדל בין רש"י להרמב"ם ולרבינו יונה בפירושיהם. וכך הוא כותב, אין כמו רש"י שמסביר פירוש המאמרים על כוונת אומרם, ואין כמו הרמב"ם שמקרב את הדברים אל השכל, ואין כמו רבינו יונה שמקרב את הדברים ליראת שמים:

שימו לבבכם רבותי. שלושה מפרשים גדולי עולם, רש"י, הרמב"ם ורבינו יונה, כתבו פירושים, ובא חכם מן הצד ומתבונן ועושה חילוקים ביניהם. רש"י מפרש על כוונת אומריו, וכי חס ושלום הרמב"ם לא מפרש על כוונת אומריו? וכי הוא מפרש מה שלא התכוון האומר? הרמב"ם מקרב את הדברים אל השכל, וכי חס ושלום רש"י לא מפרש לפי השכל? וכי הוא מפרש הפוך מהשכל? או פירושו אינו מתאים לשכל? רבינו יונה מקרב ליראת שמים, האם רש"י לא מקרב ליראת שמים? אלא ברור שהכוונה כי כל מפרש יש לו נקודה מיוחדת שבה הוא עולה על כולם:

כך הוא הדבר בנוגע לעדות ישראל. לכל עדה יש מעלה מיוחדת שהיא מתבלטת בה. הקב"ה נתן לכל עדה את האפשריות והתכונות וכל הדברים הסובבים, כדי שהיא תוכל להחזיק באותה נקודה מיוחדת שלה. והנה אם נתבונן לאורך כל גלות תימן מאז חרבן בית ראשון, נמצא שלא נפקד בה מקום מחדשים ומעמיקים בתורה, ולא חסר בה פוסקי הלכה, אלא שיהדות תימן מתייחדת בשמירת המסורת המיוחדת והמדויקת בכל שטחי היהדות:

(ג) כדי שנדע מאחרי מי אנחנו עומדים, ומי היו רבותינו, נזכיר כאן בקצרה שמות כמה מחכמי תימן ראשונים ואחרונים, שרובם ככולם גם חיברו ספרים, ואין כאן המקום והזמן להיכנס לפרטי פרטים. מתקופת הגאונים, מימי רב האי גאון, יש את רב ידידיה אלוף אשר בעיר צנעא, רב כלף, והאלוף השר רב נתנאל הדין. בתקופה מאוחרת יותר, רב סעדיה בן יעבץ, רבי יעקב אלפיומי, רבי אברהם בן שלמה מחבר פירוש על הנביאים, רבי חוטר בן שלמה, רבי יוסף בן יפת הלוי מחבר נר ישראל, רבי דוד בן ישע מחבר אלוגיז אלמוני, רבי יחיא בן סעדיה אבם אלסואס, רבי משה בן יוסף מחבר פירוש על הרי"ף מסכת חולין, רבי יצחק בן נתנאל מחבר פירוש על עשרה ספרים של הרמב"ם, רבי שלמה גבלי בזמן הרמב"ם, רבי שלמה בן שלום המלמד, רבינו דוד בן עמרם בעל מדרש הגדול מפורסם, בעל ספר חפיצה האלהית, רבי פרחיה בן

משולם, רבי נתנאל בן ישעיה בעל אור האפילה, רבי מנצור אלבלחאני, רבי סעדיה בן דוד תעיזי בעל מדרש הביאור, רבינו זכריה הרופא מחבר שנים עשר ספרים מפורסם, רבי סעדיה בן דוד עדני מחבר עשרים וחמשה ספרים, הסופר המובהק בדורו מה"ר בניה הלוי:

מתקופת מרן השלחן ערוך, רבינו יחיא בן סעדיה צאהרי בעל צדה לדרך, רבי יוסף בן ישראל משתא, רבינו שלום שבזי ידוע ומפורסם, רבי סעדיה דריין מחבר פירוש חשוב על הרמב"ם, רבי ישראל הכהן בעל סגולת ישראל פירוש נפלא על מדרש הגדול, רבי שלמה בן סעדיה חראזי בעל ספר בית תפילה, רבינו יחיא בשירי, רבינו יצחק ונה שניהם ידועים ומפורסמים, רבי סעדיה קורח בעל ספר היראה, רבינו שלום שרעבי, רבי שלמה עדני בעל מלאכת שלמה:

וכאן אנו מגיעים לתקופתו של גאון עוזנו ותפארתנו מהרי"ץ זיע"א, רבינו דוד משרקי בעל שתילי זיתים, רבי יחיא עראקי הכהן, רבי יהודה צעדי, רבי יוסף קארה, רבי חיים קורח, רבי יהודה גזפאן, רבי יחיא הכהן בעל שו"ת חיי שלום, רבי שלום מזרחי עדני בעל סוכת שלום על גמרא בבא קמא, רבי יחיא בדיחי בעל שו"ת חן טוב, מהרי"ץ השני בעל מקור חיים ותורת חכם, רבי שלום חבשוש בעל קרבן תודה ושושנת המלך:

ועוד כהנה וכהנה חכמים, מרבותינו ואבותינו במשך כל הדורות. ויש עוד הרבה שלא עלו בזכרוננו כעת, וגם מה שאמרתיו הוא על קצה המזלג. כמה מאתנו מכירים את כל השמות האלה?? מי ראה כזאת מי שמע כאלה?? בודאי זכותם עומדת לנו, אנו בניהם ובני בניהם אחריהם. ויש לנו מטען רוחני עצום וגדול מאחורינו, שמוביל אותנו עד היום, ובזכות זה אנו יכולים להמשיך:

(ה) הזכרתי שאנחנו משבט יהודה. זה מקובל במסורת, וגם יש לזה ראיות. הגמרא בעירובין (דף נג.) אומרת שבני יהודה היו מדקדקים בלשונם. כבר ידוע בכל העולם, שיהודי תימן מדייקים בלשונם מאד, במבטאם בלשון הקודש, שאין דומה לו, כי הוא המבטא האמיתי והמדויק בתכלית, ויש הוכחות על כל פרט ופרט שהכל אמת וצדק:

נביא כאן דבר קטן, קרוב לעניין המדובר ובנושא העומד על הפרק לגבי לימוד הילדים, אולי יש בו חידוש לאנשים מסויימים. אנחנו רגילים לפסק בתרגום כמו שמפסקים במקרא. אמנם נשאלת השאלה מדוע כשמתרגמים פסוק כאשר צוה י"י את משה, רגילים לומר כמה דפקיד י"י את משה, בלי להפסיק בתביר שבתבית כאשר. אבל יש כאן דיוק עצום, כי אי אפשר להפסיק, מפני שהתרגום של אות כ' שבתבית כאשר, הוא כמא, והתרגום של תבית אשר, הוא באות ד' שבתבית דפקיד, לפיכך אי אפשר להפסיק אחרי תבית כמא, וגם לא באמצע תבית דפקיד (כן קיבלתי מפי אאמור"ר זצ"ל). ואם נחקור נמצא עוד דיוקים. וכבר רבים מהם נודעו לרבים:

אנחנו נמצאים על פרשת דרכים, הן מבחינת יראת שמים והן מבחינת המסורת, ואם לא עכשיו אימת. ויהי רצון שנזכה בקרוב לראות בגאולתינו, אל י"י ויאר לנו:

(דרשת מרן שליט"א בעצרת גירסא דינקותא, ליל ח' טבת התשנ"ד, בש"ה בהיכל יד אליהו תל אביב, בנוכחות כשמונת אלפים משתתפים. הדרשה נערכה ועובדה מתוך הקלטת ונדפסה בעלון תאג מס' 11)

רוצים להיות שותפים בזיכוי הרבים, בהפצת תורה ומסורת, בהחזקת כולל אברכים ולומדי תורה, בהוצאת ספרי קודש לאור, בארגון בני הישיבות ועוד, חייגו לארגון "פעולת צדיק" 03-6780070. ניתן לתרום מכספי מעשר (אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי/הוראת קבע/הפקדה לחשבון בבנק המזרחי סניף 669 מס' חשבון 187111)